

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XVIII. Liberantur fratres Ioseph è carcere, & agnoscunt
peccatum suum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

DISCURSUS XVIII.

Liberantur fratres Ioseph à carcere, & agnoscunt peccatum suum.

CUm jam tres dies fuissent in carcere, educti sunt, inquit Scriptura, & ducti ad Ioseph, qui ait illis: *Facite quæ dixi, & vivetis; Deum enim timeo: Si pacifici estis, frater vester unus ligetur in carcere; vos autem abite, & ferte frumenta quæ emistis, in domos vestras, & fratrem vestrum minimum ad me adducite, ut possim vestros probare sermones, & non moriamini.*

Hactenus nullum in illis reflexeram sensum, saltem nullo signo exteriori illum ostenderant, jam audio illos dicentes ad invicem: *Merito hæc patimur; acerrimè objugati fuerant à Iosepho, accusati gravissimi criminis, detrusi fuerant in carcerem, vincti illic perduraverunt dies solidos tres, inde iterum ad quæstionem evocati à Iosepho: Nec tamen tot confecti ærumnis videntur se miseros reputasse, nec peccatum confessi sunt. Jam se miseros conqueruntur cum miseriis & vinculis eximuntur, dicunt enim: Merito hæc patimur: Datur illis frumentum, permittuntur redire ad patrem, quid hic miseria, ut jam primum se miseros putent? dicam quod sentio: Audiverant Iosephum dicentem: Frater vester unus ligetur in carcere, vos autem abite, hoc illos cruciat quod separentur: Nunc perimus, inquit, quando dividimur: Vincula pertulimus, sed omnes simul, frumenta nunc quidem redduntur, sed frater eripitur, malumus frumento carere quam fratre, igitur aut omnes redeamus aut nullus, quoties enim vel pedem movebimus, recurret nobis vinctus frater. O mirabilem fratrum amorem atque concordiam, federam, ut ait Poëta: *Fratrum quoque gratia rara est.* Quoties hoc videre licuit præsertim quando venit ad dividenda patrimonia? quæ iurgia, quæ discordiæ, quæ aversiones, quæ lites? adeo ut rectè dixerit D. Petrus Chrysologus *serm. 161.* Hæreditas mundana, inquit, prius posteris infert iurgia quam confert censum: Antequam dividat facultates, scindet hæredes, antequam debitas tradit singulis portiones, successores ipsos dissecat, & mittit in partes; proinde non ad hereditas illa, sed pugna.*

Propterea cum quidam veniret ad Christum *Luca cap. 12.* eique diceret:

Concordia fratrum.

ceter: Magister dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem; respondit
 Christus: Homo, quis me constituit iudicem aut divisorem super vos? non
 rogaverat Christum ut divisor aut iudex foret hereditatis, sed petie-
 rat tantum, ut fratri divisionem suaderet, dic illi ut dividat. Ergone
 hortari ad divisionem, divisorem facit hereditatis? Ita plane, nam
 qui consilium suggerit ut dividat, rectè & merito appellatur divi-
 sor, adeoque si Christus isti rei se immiscuisset, fratremque ad divi-
 sionem hortatus fuisset, non solum factus fuisset divisor heredita-
 tis, sed etiam iudex; raro enim divisorem exposcimus, quin iudice
 egeamus: Vix enim inter dividendam hereditatem lites deesse pos-
 sunt, hinc divisionem passim sequitur tribunal. Ista divisio, inquit
 Petrus Chrysologus, germanos dividit, amicitiam solvit, excludit affe-
 ctum hinc verum est illud Poëtæ: Fratrum quoque gratia rara est. Prop-
 terea tanto majori admiratione digni erant fratres Iosephi, quod
 cum redderentur illis frumenta inter se dividenda, ne verbo qui-
 dem inter se dissentirent, multo minus iurgarentur, sed summa
 concordia omnia peragerentur. Hoc est esse fratres, inter se esse
 concordēs.

Neque tamen hoc sufficit, opus etiam est ut se mutuo adjuvent,
 & mutua commoda promoverē studeant, & non patiantur ut vel
 uni vel alteri quidquam mali aut damni obveniat, aut si quid ob-
 venerit conentur adferre remedium: Sic erant fratres Iosephi, quan-
 do enim audiverant, unum ex se conjiciendum in vincula, alios
 omnes dimittendos in patriam, maluissent omnes potius remanere
 in Aegypto, quam redire ad patrem, ut afflictum fratrem solarentur,
 & inclusum carceri adjuvarent. Hoc est vere fratres esse: Sed & hæc
 fratrum quoque gratia rara est: Quando enim incipiunt inter se dis-
 fidere, nihil gravius, inquit Vatablus illorum simultatibus atque dis-
 fidis, & tam sunt irreconciliabiles, ut non tantum se mutuo dese-
 rant in summa necessitate aut luctu, sed etiam opprimant: Unde
 hæc tanta acerbitas? quia sicut quo fortius vinum, eo fortius inde a-
 cetum, si quo fortior amor, si lædatur, tanto vehementius odium.
 Hinc fratrum contentiones, inquit Aristoteles lib. 7. Polit. cap. 7. & iræ
 acerbissimæ sunt, qui enim nimium amant, si amor læditur, nimium
 oderunt. Indigna res, quos natura conjunxit, quos idem uterus ge-
 stavit, quos eadem ubera lactavere, qui sub eodem tecto, sub uno
 patre, eademque matre educati sunt, tot vinculis astricti, sic posse
 separari, ac diffidere ut numquam, aut sanè nisi maxima cum diffi-
 cultate rursum possint uniri.

At frater, inquit Salomon *prov. cap. 18.* qui adjuvatur à fratre quasi civitas firma quæ verba sic exponunt; Interpretes: Fratres inter se uniti æquivalent multis civibus qui urbem aliquam defendunt quod enim in urbe facit multitudo civium, hoc in familia facit paucorum fratrum amor & unio.

2. Sicut urbs munita incolas tuetur contra omnes hostium incursus, sic & frater fratrem defendere debet ac protegere contra omnia adversa; quia sicut cives in urbe munita invicem se communiunt, ac communibus viribus urbem propugnant, ab eaq; hostem propellunt, sic fratres concordēs à se mutuo omne damnum propellere debent.

Neque hoc adhuc satis ut se mutuo juvent, deberent etiam parati esse pro se mutuo mori, sicut parati erant hoc facere fratres *Iosephi*. Cum enim *Ioseph* illis paulo ante dixisset; *Frater unus vester ligetur in carcere, vos autem abite*, quasi illis optionem dans ut eligerent quisnam esset in vinculis retinendus; atque dum ea fieret electio, abcessit è cubiculo ut tanto liberius inter se conferrent: Verum reversus invenit electionem nondum factam, neque apparentiam esse ut facerent, unde verosimile fit quod quisque, ne alium nominaret, se carceri vinculisque obtulerit. *Ioseph* ergo hoc videns, cum non omnes sed unum tantum vellet retinere, ipsemet unum elegit ex omnibus, scilicet *Simeonem*. Designatus fuit *Simeon* à *Ioseph*, inquit *Abulensis*, quia non videbatur fraterno amori convenire ut ipsi de se ipsis unum magis quam alium vinculandum eligerent, itaque quilibet eorum se pro aliis offerebat, etiam cum periculo mortis, audiverant enim *Iosephum* dicentem: *Adducite fratrem vestrum minimum ut non moriamini*: Itaque ne *Simeon* retinendus in carcere, se absentibus morti addiceretur, malebant potius omnes manere, vel quisque in particulari, etiam cum periculo mortis.

Sed antequam ista electio fieret, omnes simul, ut supra diximus, fuerant coniecti in carcerem, postquam acerbissimis verbis tanquam exploratores fuerant excepti à *Ioseph*, quod ipse propterea fecerat ut per illos cruciatus eos perduceret ad agnitionem peccati quod contra illum commiserant, & obtinuit quod volebat, nam dixerunt ad invicem: *Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustias animæ illius, dum deprecaretur nos, & non audivimus, idcirco venit super nos ista tribulatio. E quibus unus Ruben ait: Numquid non dixi vobis, nolite peccare in puerum? & non audistis me, in sanguis ejus exquiritur.*

Hic

Hic clarè jam vides quid tribulatio possit ad convertendos peccatores: Affliguntur hi fratres, & ecce statim agnoscunt se peccasse in fratrem, meritoque puniri: Afflictio aperuit oculos quos clauferat culpa: Jam enim videbant se justè puniri à Deo, quia peccaverant in fratrem, non tantum dicunt in genere *quia peccavimus*, sed in particulari, *quia peccavimus in fratrem nostrum*, quia illum projecimus in cisternam veterem dilacerandum à feris, quia illum vendidimus *Ismaelitis*, quia illum fecimus mancipium, quia tam immisericordes fuimus, ut noluerimus audire nos deprecantem, & tam miserabiliter flentem, propter hoc peccatum merito patimur ac punimur.

Adversitas ducit in notitiã peccati.

Quidquid patimur, inquit *Gregorius*, peccata nostra meruerunt: Nullus tam sanctus qui non peccet aliquando *septies enim in die*, inquit *Salomon*, *cadit justus*. Sive ergo justus sis, sive peccator, quodcumque Deus obvenire voluerit, inquit *Ludovicus Blossius Paradisi*, *anima cap. 10.* omnia imputa tuis iniquitatibus.

Si magnus peccator es, & bonorum jacluram pateris, agnosce culpam & dic: Merito hoc patior, quia toties mala fide processi in meis negotiis, jam luo: Ingruit morbus qui te aliquot mensibus leto affigit: agnosce culpam, & dic: merito hæc patior, quia toties sanitate mea abusus sum ut excederem in cibo & potu: Jam luo. Hostes habes qui te persequuntur: agnosce culpam, & dic merito hæc patior, quia Persecutus sum pupillum & viduam. Jam luo. Filium habes, qui tibi mille faceffit difficultates, qui toties te offendit atque contristat: agnosce culpam, & dic: Merito hæc patior, quia ego ipse toties offendi, & contristavi parentes meos: jam luo. Amici te deserunt in necessitate, nec est qui te juvet aut consoletur: agnosce culpam, & dic: Merito hæc patior, quia toties nolui audire miserorum hominum planctus, nec aspicere pauperum lacrymas quando me deprecabantur. Jam luo. Amisisti litem: agnosce culpam, & dic: Merito hæc patior, quia malis artibus usus sum, corrumpti judices & advocatos ut illam lucrarer. Jam luo. Vapulas linguis hominum & spargunt de te etiam falsa: agnosce culpam, & dic: Merito hæc patior quia toties male & falsò locutus fui de viris religiosis: jam luo. Jam debeo luere meas impudicitias, meos inhonestos sermones, meam superbiam aliorumque contemptum, meam negligentiam in frequentandis Sacramentis præsertim confessionis ac communionis: Quidquid enim patimur, peccata nostra meruerunt.

Quod si graviorum peccatorum reus non es, imputa tamen quidquid tibi obvenerit, peccatis minoribus, juxta consilium *Blessi Abbatis*.

Denique si calamitates publicæ ingruant, fames, bella, morbi, omnes clamare debemus cum *Davide Psal. 118. Iustus es Domine, & rectum judicium tuum, merito hæc patimur quia peccavimus.*

Hæc cum inter se dicerent fratres *Iosephi, nesciebant*, inquit Scriptura, quod intelligeret *Ioseph*, eo quod per interpretem loquebatur ad eos, avertitque se parumper & flevit. Discesserat jam interpret, arbitraturque se à *Ioseph* non intelligi, securius inter se differentes, suam calamitatem, & causam illius lamentari potuerunt. *Ioseph* interea ita sese gerebat quasi linguam *Hebraicam* non intelligeret: Audiens ergo sic illos loquentes, miseramque suam conditionem deplorantes, ita commotus est animo, ut lachrymas continere non posset, sed ne fratres hoc adverterent, avertit se, secessit ad latus, & flevit. Videns enim fratres suos, inquit *Iosephus* historicus, in tanta anxietate constitutos, dissimulare ultra non valens quod lachrymæ jam prorumperent, quas etiam tunc celari volebat, subduxit se de medio: Poterat voce celare se fratrem esse, sed oculis non poterat, illi enim per lachrymas solitum signum vulnerati amore cordis ediderunt. Flevit itaque ex compassione cum videret illos afflictos, & ex amore, quamvis enim illum, inter se discurrendo, memorem redderent injuriæ quam illi intulerant, non tamen illos oderat ut inimicos, sed amabat ut fratres. Ecce quid rependat pro injuria ab illis sibi illata; noluerant illi videre angustias animæ illius, nec lacrymas, nec preces audire cum illum projicerent in cisternam, & *Ioseph* non potest videre illorum angustias & lacrymas, quin fleat.

Ubi talem adhuc hominem inveniemus qui sic agat cum hostibus suis? qui amet sibi injuriosos? qui fleat cum flentibus ex compassione ærumnarum quas patiuntur, nisi ad culmen sanctitatis pervenerit. Fateor in hac parte etiam miraculum fuisse *Davidem*. Toties quæsitus ad necem à *Saul*, toties occasionem nactus illum occidendi, modo cum solus esset sine comite in spelunca, modo cum dormiret in suo tentorio, numquam tamen injuriarum meminerat; non semel flevit cum flente; quanto luctu profecutus est mortuum? quanta severitate usus est in militem qui illum occiderat? hæc omnia vera sunt, sed quem parem habebat *David* in sanctitate? & quamvis hanc unam solam virtutem

tem amoris ac compassionis erga hostem habuisset, hac una sufficiebat ad sanctitatem, juxta Christi doctrinam, qui ait: *Diligite inimicos vestros ut sicut filii patris vestri qui in caelis est.* Si filii Dei, ergo diligendo inimicos nostros simus sancti: Adeoque quamvis aliis egregiis virtutibus praeditus sis, si hac una careas, sanctus non es, nec filius Dei. Frustra oras si non ignoscis, orabat *Phariseus*, sed oderat *Publicanum*, ideo exiit templo reprobatus a Deo; frustra affers sacrificium ad altare, si habes aliquid adversus fratrem tuum, dicit enim *Christus*, relinque munus tuum ante altare, quia nihil agis nisi prius reconcilieris fratri tuo: Frustra confiteris peccata tua ut misericordiam consequaris, quia *judicium sine misericordia*, inquit *D. Iacobus cap. 2. qui non fecerit misericordiam.* Frustra petis a Deo veniam peccatorum, nam *nisi dimiseritis hominibus*, inquit *Christus Matth cap. 6. nec pater vester dimittet peccata vestra.* Frustra acceditis ad mensam Domini sumpturi corpus *Christi*, & quasi osculo *Christum* excepturi, nisi prius osculo pacis in animo tuo exceperis inimicum tuum. Frustra abstines a deliciis carnis. si non abstines a maledictis in hostem. Vide ut sine hac una virtute, caetera nihil valent? adeoque quod sine illa nullus possit esse sanctus, nec consequenter filius Dei?

Quid manifestius dici potest quam quod ait *Augustinus serm. 5. de S. Steph.* Qui vel unum inquit hominem in hoc mundo odio habet, quidquid Deo operibus bonis obtulerit, totum perdet, quia non mentitur *Paulus*. dicens: Si dedero omnes facultates meas, & corpus meum ut ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Sicuti autem tanto magis excelluerunt in sanctitate *David* & *Ioseph*, quia tam benevoli fuere erga hostes suos ante Evangelium (tunc enim *Christus* nondum de illo dederat aliquod praecipuum) sic tanto gravius peccant qui hostes suos oderant postquam *Christus* dixit: *Diligite inimicos vestros, orate pro persequentibus vos, benefacite his qui oderunt vos.* Crescit enim magnitudo peccati, ex gravitate praecipii. Tu odisti inimicum tuum quem debes diligere, tu persequeris illum pro quo te persequente debes orare, tu optas ut male illi sit cui benefacere debes, tu exultas in illius ruina cui debebas compati, tu aggravas luctum ipsius, cum deberes flere cum fiente. Vide ergo quam graviter pecces, & an non merearis ut Deus tibi non dimittat peccata tua, quandoquidem non dimittas hominibus quae peccarunt contra te.